

K-48/06-52.

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Županijski sud u Osijeku u vijeću sastavljenom od sudaca tog suda Krunoslava Barkića kao predsjednika vijeća te Katice Krajnović i Ante Rašića kao članova vijeća, uz sudjelovanje Barbare Ljulj kao zapisničara, u kaznenom postupku protiv opt. **VLASTIMIR DENČIĆ i dr.** zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona RH (NN br. 32/93., 38/93., 28/96. i 30/96. nastavno: OKZ RH), temeljem optužnice Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku od 3. svibnja 2006. godine, br. KT-103/94., nakon javne glavne rasprave održane i završene 28. studenog 2007. godine, u nazočnosti zamjenika Županijskog državnog odvjetnika u Osijeku – Miroslava Bušbahera, opt. Vlastimira Denčića uz branitelja Tomislava Filakovića, odvjetnika iz Osijeka, opt. Zorana Kecmana uz branitelja mr. Dragutina Mijoča, odvjetnika iz Osijeka, dana 29. studenog 2007. godine, objavio je i

presudio je

I.

Opt. VLASTIMIR DENČIĆ.

kazneni postupak protiv njega.

neosuđivan, ne vodi se drugi

kriv je

što je:

dana 18. travnja 1992. godine u Dalju, tijekom oružane pobune dijela lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavnopravnog poretka Republike Hrvatske, nakon što su pobunjenici uz pomoć tzv. JNA slomili otpor branitelja te zaposjeli istočnu Slavoniju suprotno odredbama čl. 49. st. 1. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine i čl. 17. st. 1. i 2. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II), pridruživši se srpskim paravojnim snagama u nakani da civilno stanovništvo nesrpske narodnosti isele i okupirano područje učine etnički čisto srpskim, zajedno s okrivljenicima Miloradom Lončarevićem, Perom Đurićem, Borivojem Milinkovićem, Dordem Čaloševićem, Georgijem Milinkovićem, Jovanom Milinkovićem i Đordem Važićem

uz pomoć više naoružanih nepoznatih pripadnika - Arkanovih -srpskih paravojskih postrojbi, prema popisu koji je prethodno sastavljen od strane tzv. „Štaba teritorijalne obrane Dalj“ nasilno istjerali 90 građana hrvatske, 11 građana mađarske, 2 građanina muslimanske i 1 građanina slovačke narodnosti iz njihovih kuća, nedozvoljavajući da ponesu najnužnije osobne stvari, utjerali ih u dva autobusa, prevezli do mjesta Sarvaš i natjerali da pješice prođu cestom do neokupiranog dijela Republike Hrvatske u mjesto Nemetin,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme okupacije provodili raseljavanje civilnog nesrpskog stanovništva,

čime je počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratni zločin protiv civilnog stanovništva, opisano i kažnjivo po čl. 120. st. 1. OKZ RH

pa se **opt. Vlastimir Denčić** temeljem navedene zakonske odredbe, uz daljnju primjenu odredbe čl. 38. i čl. 39. st. 1. t. 1. OKZ RH

o s u đ u j e

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD 4 (ČETIRI) GODINE I 6 (ŠEST) MJESECI

Opt. Vlastimir Denčić temeljem čl. 122. st. 4. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" br. 110/97., 27/98., 58/99., 112/99., 58/02., 143/02 i 115/06.; nastavno: ZKP) u cijelosti se oslobađa dužnosti naknade troška kaznenog postupka iz čl. 119. st. 2. t. 1. do 6. ZKP.

II.

Opt. ZORAN KECMAN, sin Steve i Nade r. Ledečan, rođen 4. siječnja 1957. godine u Somboru, s prebivalištem u Erdutu, Oraški put 8, Srbin, drž. RH, vozač, zaposlen u „Vinariji Erdut“, s plaćom od 2.500,00 kuna, pismen sa završenom srednjom tehničkom školom, u izvanbračnoj vezi s Antonijom Vidaković, rastavljen, otac dvoje djece, bivšu JNA služio, ne vodi se drugi kazneni postupak protiv njega,

temeljem čl. 354. toč. 3 ZKP

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

da je:

dana 18. travnja 1992. godine u Dalju, tijekom oružane pobune dijela lokalnog srpskog stanovništva protiv ustavno pravnog poretka Republike Hrvatske, nakon što su pobunjenici uz pomoć tzv. JNA slomili otpor branitelja te zaposjeli istočnu Slavoniju suprotno odredbama čl. 49. st. 1. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine i čl. 17. st. 1. i 2. dopunskog Protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. godine o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II) pridruživši se srpskim paravojsnim snagama u nakani da civilno

stanovništvo nesrpske narodnosti isele i okupirano područje učine etnički čisto srpskim, zajedno s okrivljenicima Borivojem Milinkovićem, Đorđem Čaloševićem, Boškom Bolićem, Georgijem Milinkovićem, Perom Đurić, Miloradom Lončarevićem, Jovanom Milinkovićem, Đorđem Važićem i Ilijom Utvić uz pomoć više naoružanih nepoznatih pripadnika srpskih paravojskih postrojbi, prema popisu koji je prethodno sastavljen na sjednici tzv. „Štaba teritorijalne obrane“ nasilno istjerali 90 građana hrvatske, 11 građana mađarske, 2 građanina muslimanske i 1 građanina slovačke narodnosti iz njihovih kuća, nedozvoljavajući da ponesu najnužnije osobne stvari, utjerali ih u dva autobusa, prevezli do mjesta Sarvaš i natjerali da pješice prođu miniranom cestom do neokupiranog dijela Republike Hrvatske u mjesto Nemetin,

dakle, kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme okupacije provodili raseljavanje civilnog nesrpskog stanovništva,

da bi počinio kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratni zločin protiv civilnog stanovništva, opisano i kažnjivo po čl. 120. st. 1. OKZ RH

Temeljem čl. 123. st. 1. ZKP troškovi kaznenog postupka iz čl. 119. st. 2. toč. 1. do 6. ZKP u odnosu na opt. Zorana Kecmana padaju na teret proračunskih sredstava.

Obrazloženje

Optužnicom Županijskog državnog odvjetništva u Osijeku, broj KT-103/94. od 2. listopada 2001. godine optužen je kao XV-opt. Vlastimir Denčić, kao XX-opt. Lazar Vidić i kao XXI-opt. Zoran Kecman kao počinitelji kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratnog zločina protiv civilnog stanovništva po čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Rješenjem izvanraspravnog vijeća ovoga suda, broj Kv-78/06. od 7. travnja 2006.g. prihvaćen je prijedlog ovlaštenog tužitelja i odlučeno je da će se voditi razdvojen postupak protiv naprijed citiranih optuženika.

Temeljem čl. 166. ZKP obustavljen je kazneni postupak protiv opt. Lazara Vidića rješenjem ovog suda, broj K-48/06. od 30. ožujka 2007. godine.

Očitujući se o optužbi u smislu odredbe čl. 320. st. 3. ZKP optuženici Vlastimir Denčić i Zoran Kecman izjavili su da se ne smatraju krivima.

Tijekom dokaznog postupka ispitani su svjedoci Piroška Dioši, Stjepan Dioši, Ivan Zolota i Gorana Vujčić. Uz suglasnost stranaka pročitani su iskazi svjedoka Emila Matina, Ante Dujića, Krunoslava Mihića, Jelke Vulin, Marije Stojišić, Željke Vidaković, Saše Duvnjaka, Marije Verner, Ane Šimunović, Blaženke Šercer, Slavka Palinkaša, Ivana Patrona, Antuna Antunovića, Imre Mogera, Mirka Kelave, Luke Đurišića, Ivana Duvnjaka, Anđelke Dioši, Antuna Patrona, Stjepana Patrona, Margit Seneši, Sofije Hajduković, Stjepana Fogla i Ante Zolote. Pored toga izvršen je uvid u spisak mještana Dalja protjeranih 19. travnja 1992.g., spis predmeta Županijskog suda Osijek br. K-95/94. protiv opt. Marka Lončarevića i dr. zbog kaznenog djela iz čl. 120. st. 1. OKZ RH te u izvode iz kaznene evidencije za optuženike.

Opt. Vlastimir Denčić istakao je primjedbe na iskaz svjedoka Saše Duvnjaka s tvrdnjom da isti nije imao neposrednih saznanja o njegovoj mogućoj predmetnoj aktivnosti u Dalju, nego je okolnosti o kojima je svjedočio, čuo od Anđelke Dioši. Pored toga istakao je da ga navedeni svjedok nije mogao vidjeti kritičnog dana oko 23,00 sata u Sarvašu, gdje obilazi autobus kojim su preveženi protjerani mještani Dalja. Osim toga optuženik je porekao iskaze svjedoka Anđelke Dioši, Stjepana Dioši i Piroške Dioši s tvrdnjom da nije bio kritičnog dana u kući ove obitelji jer se uopće nije nalazio u Dalju. Također tvrdi da je neistinit iskaz svjedoka Ante Zolote u onom dijelu kada ističe da je ovaj optuženik bio inkriminirane zgrade u njegovoj kući, a prije nasilnog iseljenja.

Odbijen je prijedlog stranaka za ispitivanjem svjedokinje Ivke Zolota jer bi to bilo učinjeno s velikim poteškoćama s neizvjesnim rezultatima, jer je ista narušenog fizičkog i psihičkog zdravlja. Dokazni prijedlog je odbijen i stoga jer je o odlučnim činjenicama iskazivao tijekom kaznenog postupka Ante Zolota (bračni supružnik svjedokinje) i Gorana Vujičić (kćerka svjedokinje).

Opt. Vlastimir Denčić navodi da se u redove „milicije“ uključio početkom lipnja 1991. godine vjerujući da će kao mještani Dalja i otac dvoje djece biti manje izložen opasnosti. Obavljao je uobičajene poslove redarstvenih snaga. Kritičnog dana radio je u drugoj smjeni. Bio je odjeven u staru uniformu milicije i naoružan službenim pištoljem. Dežurni smjene mu je u zgradi milicije priopćio da se mora javiti svom zapovjedniku, a ovaj mu je naredio da pođe u pratnju autobusa. Primio je informaciju da se radi o dva autobusa, a da se jedan od njih već nalazi u tzv. „Srpskom kraju“ (dio Dalja-opaska p.v.) i da njime upravlja opt. Zoran Kecman. U ulici Žarkovac ispred kuće obitelji Zolota zatekao je autobus. Oko njega je bilo 5-6 mještana Dalja, a u tom trenutku iz kuće su izlazili Ivka i Ante Zolota i ulazili u autobus. Poznavajući od prije Milorada Lončarevića shvatio sam da on zapovijeda ovim ljudima koji su ulazili u autobus. Naredio mu je da sjedne pored vozača opt. Zorana Kecmana koji je upravljao starim autobusom vlasništva Vinarije Erdut. Čini mu se da su u tom trenutku u autobusu bili Stjepan Dioši i stanovita Ruža čijeg prezimena se nije mogao sjetiti. Od kuće obitelji Zolota krenuli smo prema željezničkoj stanici Stari Dalj s tim da je ispred autobusa Milorad Lončarević i pripadnici Arkanovih srpskih paravojnih jedinica (u daljnjem testu: Arkanovci) išli osobnim automobilom. Kada bi se automobil zaustavio pred kojom od kuća mještana Dalja, zaustavio bi se i autobus kojim je upravljao opt. Zoran Kecman. Tvrdi da nije ulazio niti u jednu kuću mještana Dalja koji su bili istjerani iz svojih kuća i upućeni da uđu u autobus. Isti se popunio ljudima negdje oko 21,00 ili 21,30 sati. U tom trenutku izašao je iz autobusa i uputio se svojoj kući, jer je njegova radna smjena bila završena. Ističe da je od 1998.g. proveo gotovo četiri godine u hrvatskoj policiji; i da je doista bio sudionik protjerivanja nesrpskog stanovništva, ne bi mu bilo omogućeno da u tom periodu radi u policiji.

Formalna obrana opt. Vlastimira Denčića ukazuje da u optužbi nije naznačena koju bi to radnju (kao primarnog elementa kaznenog djela) počinio imenovani, niti je kakva radnja tijekom postupka dokazana. Prepoznavanje ovog optuženika na mjestu - nesumnjivo počinjenog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva - ne može rezultirati zaključkom o njegovoj protupravnoj, skrivljenoj i kažnjivoj radnji. Optuženik je kao milicajac štitio kritične zgrade vozača autobusa, odnosno sam autobus.

Iznoseći činjenice koje mu idu u korist opt. Zoran Kecman je naglasio da kao stanovnik Erduta površno pozna tek neke mještane Dalja. Imao je formalnu funkciju u „štabu“ (teritorijalne obrane) u Erdutu u koji nije dobrovoljno pristupio. U kritično vrijeme bio je vozač autobusa u Vinariji Erdut. U poslijepodnevnim satima, negdje oko 15,00 sati, kada je razvezao radnike Vinarije, došli su Arkanovci i zapovjedili mu da pođe u Dalj. Arkanovci su imali mogućnost „komandiranja“ cijelim ovim područjem. Nije znao s kojim ciljem ide u Dalj, jer o tome nije razgovarao s Arkanovcima. U Dalju ga je sačekao Milorad Lončarević i naznačio mu da će Hrvate iz Dalja voziti za Sarvaš. Milorad Lončarević se zaustavljao ispred pojedinih kuća i u autobus kojim je upravljao opt. Zoran Kecman, upućivao ljude iz tih kuća. Kuća obitelji Zolota mogla je biti treća ili četvrta u nizu, iz koje su protjerani domaćini i na tom mjestu je zapazio opt. Vlastimira Denčića. Od tog trenutka pa sve do izlaska iz sela u neposrednoj blizini željezničke stanice Stari Dalj, opt. Vlastimir Denčić je stajao kraj opt. Zorana Kecmana u autobusu. Nakon toga je napustio autobus, a u isti je ušao Milorad Lončarević i dva Arkanovca te je s njima pošao u pravcu Sarvaša. U ovom mjestu mještani Dalja su bili natjerani da napuste autobus, a opt. Zoran Kecman se vratio s Miloradom Lončarevićem i dva Arkanovca do Dalja, a zatim svojoj kući u Erdut oko 21,00 sat.

Formalna obrana opt. Zorana Kecmana smatra da nije izveden niti jedan dokaz koji bi potkrijepio tvrdnju da bi se bilo koja njegova radnja u inkriminiranom vremenu mogla inkorporirati u međunarodne konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata, odnosno žrtava u međunarodnim oružanim sukobima. Sve što je optuženik radio bilo je po nalogu Arkanovaca koji su predstavljali političku i vojnu vlast nad predmetnim područjem.

Glede I. izreke presude

Notorna je činjenica da je mjesto Dalj inkriminirane zgrade bio zaposjednut, kao dio istočne Slavonije, od pobunjenika koji su sačinjavali lokalno srpsko stanovništvo potpomognuto pripadnicima tzv. JNA i pridruženim srpskim paravojnim formacijama (Arkanovci, Beli orlovi i sl.).

Opt. Vlastimir Denčić svojom materijalnom i formalnom obranom priznaje rad u svojstvu milicionera u stanici milicije u Dalju, koja je oformljena nakon što je ovo područje privremeno bilo zaposjednuto i praktički nad njim prestao suverenitet RH. Angažman optuženika u radu milicije sud izjednačava s angažmanom u paravojnim snagama jer po definiciji – milicija predstavlja organiziranu vojsku građana u zemljama (ili dijelu zemlje koja je privremeno zaposjednuta) bez stalne ili bez prisutne vojske.

Optuženik nije ponudio nikakve dokaze koji bi išli u prilog tvrdnji da je kritične zgrade došao na lice mjesta i sudjelovao u radnjama, koje on opisuje kao sporedne i bez kauzalne povezanosti s posljedicama (raseljavanjem stanovništva), a sve to po traženju zapovjednika „milicijske stanice Dalj“. Istovremeno ispitani svjedoci Ana Šimunović, Ante Zolota i članovi obitelji Dioši uočavaju nazočnost opt. Vlastimira Denčića u autobusu ili izvan njega, njegovu aktivnu ulogu pri raseljavanju, prisjećajući se da je isti bio odjeven u nekakvu uniformu (koja se viđala na prostorima inkriminacije), a sam optuženik priznaje da je bio naoružan kritične zgrade osobnim naoružanjem - pištoljem.

Analizirajući obranu opt. Vlastimira Denčića sud zaključuje, da isti do krajnjih granica prihvatljivosti i životnosti marginalizira svoju ulogu u paravojnoj vlasti, a što je u suprotnosti

s iskazima ispitanih svjedoka mještana Dalja, koji su kao pripadnici nesrpskog naroda bili obuhvaćeni planom o njihovom iseljavanju, s ciljem da se ovo područje učini etnički čistim. Naime, ispitani svjedoci članovi obitelji Dioši i Ante Zolota, kao pripadnike milicije imenuju pored optuženika još i Milorada Lončarevića te Peru Đurića, te je razvidno da optuženik nije jedini predstavnik „stanice milicije Dalj“ koji biva nazočan raseljavanju stanovništva. Naime, utvrđeno je da su u kritično vrijeme Milorad Lončarević i Pero Đurić bili pripadnici milicijske stanice Dalj.

Pored toga, žrtve iseljavanja, svjedoci ispitani tijekom postupka, učinili su nespornim da je plan o njihovom iseljavanju postojao te su izvršitelji personalizirani u Miloradu Lončareviću, Peri Đuriću, Đorđu Važiću, Đorđu Čaloševiću (nadimak Đoko Briga), Jovanu Milinkoviću (nadimak Grbavi Jovica), Borivoju Milinkoviću (nadimak Boro Vrlja), Georgiju Milinkoviću (nadimak Đorđe Vrlja) i kao poznatim i drugim nepoznatim osobama – Arkanovcima. Da je postojao spisak mještana Dalja koji će se raseliti svojim iskazom potvrđuju Emil Matin, Ivan Patron, Mirko Kelava, Anđelka Dioši i Gorana Vujičić.

Koliki je broj mještana Dalja i koje su nacionalnosti proizlazi iz popisa, koji je sačinjen prilikom njihovog prihvaćanja i udomljavanja u Osijeku, nakon nasilnog protjerivanja, a koji se popis nalazi u spisu predmetu i u koji je tijekom postupka izvršen uvid.

Izbor dana nasilnog iseljavanja iz kuća iz Dalja je indikativan, jer pada na najveći kršćanski praznik Uskrs - konkretnije Veliku subotu po gregorijanskom kalendaru, čime bi se žrtve - listom katolici što više ponizili i kako bi im se što više naprkosilo. S obzirom na izbor vremena i mjesto od kojega je akcija iseljavanja krenula teško je prihvatiti da je ona rezultat spontanog postupanja ekstremne skupine mještana Dalja srpske nacionalnosti, niti da je protivna strana u oružanom sukobu (oružane snage RH) dale povoda za takvu nezakonitu radnju.

Iako su ispitani svjedoci, a oni koji su nasilno istjerani iz svojih kuća, potvrdili nespornu činjenicu da su angažirana dva autobusa (s tim da je jedan od njih kojim je upravljao pok. opt. Lazar Vidić) ovo upućuje da je akcija iseljavanja bila planski vođena jer su oba autobusa bila popunjena nesrpskim stanovništvom.

Ono što je u ovom postupku bilo sporno je uloga i namjera opt. Vlastimira Denčića. Naime, optuženik ne čini dvojbenim da je sudjelovao u akciji nasilnog iseljavanja, ali ne neposredno, nego tek kao osoba koja osigurava autobus kojim upravlja opt. Zoran Kecman, a time i samog vozača. Teško je prihvatiti kraj opisa stanja stvari, broja osoba koje su pripadale paravojnim snagama, da se u ovoj akciji ograničenog vremena i ljudstva, angažira samo jedan predstavnik milicijskih snaga - upravo opt. Vlastimir Denčić, koji prema osobnom kazivanju tada radi kao milicajac u II. smjeni i biva od strane svog pretpostavljanog upućen potražiti autobus u ulici Žarkovac u Dalju.

Iako bi iz iskaza svjedokinje Ane Šimunović (staroj 60 godina u trenutku inkriminacije) proizašlo da je uloga opt. Vlastimira Denčića ograničeno na osiguravanje provođenja iseljavanja na taj način da brine o tome da prognani putnici ne stvaraju nered i ne izazivaju paniku, ipak njen okolnosni i neposredni iskaz govori o značajnijoj ulozi ovog optuženika. On svjedokinju, pušta na trenutak iz autobusa (ide obaviti malu nuždu izvan autobusa) preuzimajući rizik da se u autobus i ne vrati. Osim toga osobno se izlaže dodatnom riziku da sam bude izvrgnut ugrožavanju svog cjelokupnog integriteta od strane Milorada Lončarevića i nekolicine Arkanovaca, izuzev. ako svi zajednički i dogovorno ne djeluju u

konkretnom slučaju raseljavanja civila, kao supočinitelji u smislu odredbe čl. 23. OKZ RH. Osim toga takvo postupanje predstavlja znatno višu razinu odlučivanja, no odlučivanje osoba koja bi eventualno bile zadužene da štite autobus i njegova vozača.

Ova naprijed utvrđena činjenica sama po sebi ne bi predstavljala odgovor na pitanje koja je uloga opt. Vlastimira Denčića u kritičnom događaju da sud nije povjerovao iskazu Anđelke Dioši (stare 29 godina u trenutku inkriminacije), Piroške Dioši i Stjepana Diošija. Svi ovi svjedoci su u dvorištu svoje kuća prepoznali su opt. Vlastimira Denčića kao osobu koja je imala odlučnu ulogu u njihovom nasilnom tjeranju iz kuće ili u konačnosti njihovom raseljavanju bez elementarnih životnih potreština. Iako je opt. Vlastimir Denčić prigovorio iskazu ovih svjedoka kao neistinitom - formalna i materijalna obrana optuženika nije pružila argumente zašto bi ga bezrazložno teretili ovi svjedoci i doveli ga u poziciju ratnog zločinca. Osim toga Anđelka Dioši navodi da je u ponedjeljak 20. travnja 1991. godine nakon ovog događaja (budući ona nije protjerana) u kuću došao opt. Vlastimir Denčić u društvu Milorada Lončarevića pružajući joj uvjerenja da nju i njenu obitelj (bračnog supružnika i djecu) neće nitko dirati, a u smislu iseljenja. Osim toga i svjedok Anto Zolota okolnosno iskazuje da ga iz kuće tjera pored ostalih i opt. Vlastimir Denčić.

To što nije prepoznat od strane još kojeg od putnika u predmetnom autobusu valja protumačiti u podudarnosti iskaza niza svjedoka koji su naveli da su tijekom vožnje u autobusu morali gledati u tlo (jer im je tako naređeno), a i danje svjetlo je bilo na izmaku. Moguće da je nezapamćivanje lika opt. Vlastimira Denčića rezultat i tzv. motiviranog zaboravljanja (termin sudske psihologije) kada osobe svjesno ili nesvjesno potiskuju iz svog sjećanja neugodne događaje i iskustva. Pored toga nije isključena mogućnost da se opt. Vlastimir Denčić nalazio u osobnom automobilu s Miloradom Lončarevićem i s nekolicinom Arkanovaca, a koji se kretao ispred autobusa.

Prema odredbi čl. 49. st. 1. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. godine – masovni ili pojedinačni prisilni premještaji, kao i deportacije zaštićenih osoba s okupiranog područja na područje okupacije sile ili na okupirano područje bilo koje druge države, zabranjeni su, bez obzira na razloge. Istovremeno prema odredbi čl. 17. st. 1. i 2. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama od 8. lipnja 1977. godine (Protokol II) govori se u st. 1. – da se ne može narediti raseljavanje civilnog stanovništva iz razloga vezanih uz sukob, osim ako sigurnost dotičnih građanskih osoba ili imperativni vojni razlozi to zahtijevaju. Ako se takvo raseljavanje mora izvršiti poduzet će se sve potrebne mjere kako bi se civilno stanovništvo prihvatilo u zadovoljavajućim uvjetima što se tiče smještaja, zdravlja, higijene, sigurnosti i ishrane. Prema st. 2. iste odredbe naznačeno je - građanske se osobe ne mogu prisiliti da napuste vlastito područje iz razloga vezanih uz sukob.

U konkretnom slučaju, a što slijedi iz naprijed utvrđenog, razvidno je da je opt. Vlastimir Denčić tijekom oružane pobune, kao pripadnik paravojnih snaga svojim radnjama, zajedno s drugim supočiniteljima provodio raseljavanje nesrpskih civila s privremeno okupiranog područja, čime je prekršio, i u izreci presude, citirane odredbe Ženevskih konvencija o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata i Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba. Na taj način sudjelujući u radnji počinjenja, kao supočinitelj, ostvario je sva bitne elemente bića ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH.

Bitna je konzekvenca supočiniteljstva da se svi doprinosi ostvareni u okviru zajedničkog dogovora (koji može biti i prešutan, a što je slučaj u konkretnom predmetu), uračunavaju svim ostalim počiniteljima, s tim da svaki od supočinitelja odgovara u granicama svoje namjere. U konkretnom slučaju to bi značilo da su radnjama opt. Vlastimira Denčića uračunate sve radnje poduzete od citiranih u izreci presude počinitelja, budući je evidentno iz držanja predmetnog optuženika kritične zgode da je postojao njegov dogovor s preostalim počiniteljima za počinjenjem ovog kaznenog djela te da je on te svoje radnje želio kao osobne (samo postupanje u kući obitelji Dioši i obitelji Zolota odnos prema Ani Šimunović), a u sklopu zajedničkog plana iseljavanja nesrpskog stanovništva iz Dalja. Pojam zajedničkog plana, kao oblika supočiniteljske odgovornosti jasno je ustanovljeno u međunarodnom običajnom pravu i dodatno potvrđen, mada implicitno, u Statutu Međunarodnog tribunala.

Ubrojivost - uračunljivost opt. Vlastimira Denčića u vrijeme počinjenja djela nije bila upitna.

Kazneno djelo – ratni zločin protiv civilnog stanovništva je umišljajno (najmjerno) kazneno djelo (pri čemu je dostatan i eventualni umišljaj, odnosno neizravna namjera), a to znači da je za njegovo počinjenje potrebno (imajući u vidu njegovo biće) da je počinitelj svjestan da svojim postupanjem krši pravila međunarodnog prava i da postupa prema civilima (pri čemu je dovoljno postupanje i prema jednoj civilnoj osobi). Iz svih okolnosti inkriminiranog događaja, kao nesporne su utvrđene činjenice da je opt. Vlastimir Denčić kada je postupao bio svjestan da je u dijelu RH, u Dalju u tijeku oružana pobuna dijela lokalnog srpskog stanovništva te da se sa suprotne strane radi o civilima – civilnom stanovništvu, očigledno smatrajući ih nepoželjnim na području Dalja, gdje se provodio plan etnički čistog područja. Kao očigledne su utvrđene činjenice da je opt. Vlastimir Denčić bio svjesan odluke (plana - dogovora) o zajedničkom postupanju s više poznatih i nepoznatih osoba i da je svjesno zajedno s navedenima, sudjelovao u njihovu raseljavanju.

Subjektivna činjenica svijesti opt. Vlastimira Denčića o uzročnoj vezi između njegovog postupanja i nastale posljedice, te o samoj posljedici, raseljavanju navedenih civila utvrđena je tzv. posrednim dokazom, činjenicom – indicijom koja zapravo predstavlja objektivni element u njegovu ponašanju i u ponašanju poznatih osoba. Ta činjenica - indicij je da su navedeni civili nasilno tjerani iz svojih domova i odvoženi na crtu razdvajanja, odnosno u konačnosti na neokupirano područje RH. Ovaj sud je mišljenja da je navedena činjenica – indicij takvog karaktera da isključuje svaku drugu mogućnost osim one, da je opt. Vlastimir Denčić bio svjestan mogućnosti da uslijed njegovog postupanja (i više poznatih i nepoznatih osoba) može nastupiti očekivana posljedica - trajno raseljavanje civilnog stanovništva i da je to i htio, da je biće kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1 OKZ RH ostvario s direktnim umišljajem (izravnom nemjerom). Pri ovome logičkom sudu vijeće se s oprezom koristilo teorijom ekvivalencije.

Iz utvrđene činjenice da je opt Vlastimir Denčić u vrijeme počinjenja djela bio ubrojiv, dakle, svjestan značenja, u smislu njegove zabranjenosti, počinjenog djela, ovaj sud je, glede daljnje subjektivne činjenice (uz ubrojivost i namjeru) svijest o protupravnosti počinjenog djela, zaključio da je kod ovog postojala svijest, da je bio svjestan da (naprijed) navedenim postupanjem krši pravila međunarodnog prava i da su objekt ove radnje civilne osobe. Pri tome nije bitno da li je opt. Vlastimir Denčić znao koja točno pravila međunarodnog prava svojim postupanjem krši, bitno je da je znao da čini nešto što mu je zabranjeno (tzv. paralelna ocijena u laičkoj sferi).

Nisu utvrđene činjenice, a u tom pravcu nisu išli ni navodi formalne obrane iz kojih bi proizlazio neki od zakonskih razloga za isključenje protupravnosti postupanja opt. Vlastimira Denčića (npr. krajnja nužda). To znači da je opt. Vlastimiru Denčiću bilo zabranjeno postupati na naprijed navedeni način.

Primjenom materijalnog kaznenog prava, navedenih odredbi OKZ RH, Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949.g. i Dopunskog protokola (Protokol II) od 8. lipnja 1977.g. na utvrđeno činjenično stanje da je opt. Vlastimir Denčić kao pripadnik srpskih paravojskih postrojbi, zajedno s još nekoliko poznatih i nepoznatih pripadnika srpskih paravojskih postrojbi tijekom oružane pobune, u namjeri da rasele nesrpsko stanovništvo iz Dalja poduzeli radnje nasilnog tjeranja iz kuća, ovaj sud je zaključio da je opt. Vlastimir Denčić skrivljenom i protupravnom radnjom ostvario biće kaznenog djela iz čl. 120 st. 1 OKZ RH, za koje se i tereti te ga oglasio krivim.

Činjenični opis predmetnog kaznenog djela u izreci ove presude usklađen je s utvrđenim činjeničnim stanjem. Isto tako, iz činjeničnog opisa predmetnog kaznenog djela u izreci ove presude, u odnosu na činjenični opis djela u izreci optuženice, izostavljene su činjenice koje ili nisu odlučne ili ga (kazneno djelo) pobliže ne određuju. S obzirom da je sud u tom dijelu bezrezervno povjerovao iskazima svjedoka Emila Matina, Jelke Vulin, Krunoslava Mihića, Marije Stojšić, Stjepana Diošija, Željke Vidaković, Saše Duvnjaka, Ivana Duvnjaka, Ivana Patrona, Anđelke Dioši, Ivana Zolote i Gorane Vujičić, naznačio je u izreci optužnice osobe za koje je nedvojbeno utvrđeno da su neposredno sudjelovale u raseljavanju osoba iz Dalja s ciljem etničkog čišćenja. Dakle, budući je ostalo nedokazano sudjelovanje Boška Bolića i Ilije Utvića te su isti ispušteni iz dijela optužnice. Osim toga ispušteno je da cesta bila minirana i time opasna za mještane Dalja jer iz iskaza svjedoka Antuna Antunovića i Ivana Patrona proizlazi da je jedna osoba (djed Antuna Antunovića) provezen u invalidskim kolicima kroz minsko polje jer nije mogao prolaziti kroz kanal pored ceste. Međutim, radilo se o protutenkovskim minama koje su postavile hrvatske oružane snage, koje su za fizičke osobe posve bezopasne, jer reagiraju na znatno veće težine od težine prosječnog tijela čovjeka.

Odlučujući o vrsti kazneno-pravne sankcije i visini kazne za počinjeno kazneno djelo sud je imao u vidu stupanj društvene opasnosti počinjenog djela i počinitelja, te stupanj njihove kaznenopravne odgovornosti, pobude iz kojih je djelo počinjeno, jakost ugrožavanja zaštićenog dobra, okolnosti uz koje je djelo počinjeno, prijašnji počiniteljev život, njegove osobne prilike i držanje nakon počinjenog kaznenog djela, a sve u smislu čl. 37. OKZ RH.

Opt. Vlastimiru Denčiću kao olakotne okolnosti cijenjene su protek vremena od počinjenja djela, primjereno držanje pred sudom tijekom ovog kaznenog postupka, neosuđivanost do trenutka počinjenja predmetnog kaznenog djela, a i kasnije, da je bio pripadnikom Prijelazne policije pod jurisdikcijom UN, a kasnije MUP RH, te da je uzoran obiteljski čovjek. Stoga je sud cijeli niz olakotnih okolnosti cijenio u smislu čl. 38. st. OKZ RH kao osobito olakotne okolnosti slijedom čega je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od četiri godine i šest mjeseci godine.

Otegotnih okolnosti sud nije našao.

Sud smatra da će se u odnosu na opt. Vlastimira Denčića - kaznom zatvora u trajanju od četiri godine i šest mjeseci u cijelosti ostvariti svrha kažnjavanja iz čl. 31. OKZ RH - odgojni utjecaj na optuženika i na druge da ne čine kaznena djela (tzv. specijalna i generalna

prevencija kaznenih dijela) i opća svrha izricanja kaznenih sankcija iz čl. 4. st. 2. OKZ RH.

Sud je u cijelosti oslobodio opt. Vlastimira Denčića troška kaznenog postupka jer je našao da su njegova primanja na granici zajamčene plaće, a da nema imovine iz koje bi se troškovi mogli naplatiti.

Glede II. izreke presude

Optužba stavlja na teret Zoranu Kecmanu da se pridružio srpskim paravojnim snagama i prema prethodnom zajedničkom planu s nekolicinom poznatih i nepoznatih počinitelja, za vrijeme okupacije Dalja provodio raseljavanje nesrpskog stanovništva i to kritičnog dana – 18. travnja 1992. godine te da je na taj način počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Svojom obranom opt. Zoran Kecman priznaje da je upravljao autobusom kojim je kritičnog dana obilazio kuće po Dalju, na traženje Arkanovaca, a kasnije Milorada Lončarevića, ali da to nije bila njegova volja, nego su to od njega tražili Arkanovci i nije bilo mogućnosti da zatraženo odbije, s obzirom na ulogu koja je ta paravojna formacija imala na okupiranom području.

Glede opt. Zorana Kecmana ovaj sud smatra da personalni dokazi (iskazi ispitanih svjedoka) potvrđuju njegovu obranu da je inkriminirane zgrade bio jedan od vozača autobusa kojim su raseljavani stanovnici Dalja - nesrbi s ciljem etničkog čišćenja ovog prostora.

Isto tako izvedeni dokazi upućuju na zaključak da je opt. Zoran Kecman imao radnu obvezu u Vinariji Erdut, a da je poput svih u to vrijeme vojno sposobnih muških osoba pripadao tzv. Teritorijalnoj obrani mjesta Erdut u kojem je prebivao. Ovakav njegov status niti u kom slučaju ne može biti izjednačen s njegovim voljnim elementom da se pridruži srpskim paravojnim snagama. Osim toga raseljavanja dijela stanovnika je bilo provedeno u Dalju, a ne u Erdutu, pa bi temeljem izvedenih dokaza bilo razvidno da je opt. Zoran Kecman jedini stanovnik Erduta angažiran u prinudnom iseljavanju nesrba sela Dalja i takva pozicija, koja bi bila povezana s njegovim subjektivnim odnosom prema počinjenom kaznenom djelu, davala bi mu posebnu ulogu u strukturi vojne ili civilne vlasti na tom području, koju zapravo nije imao, niti je ona dokazana.

Isti je postupao prema zapovijedi skupine Arkanovaca (krenuvši iz Erduta za Dalj kritičnog poslijepodneva) koju obranu potvrđuju i ispitani svjedoci koji su se našli u autobusu kojim je upravljao opt. Zoran Kecman, a zatim je postupao temeljem zapovijedi i popisa nesrba u Dalju koji trebaju biti raseljeni, a koji popis je imao Milorad Lončarević.

Radnja upravljanja autobusom, a bez prethodne svijesti i spoznaje što će zapravo biti poduzeto kritičnog poslijepodneva i večeri, isključuje mogućnost konstrukcije i o eventualnom pomaganju jer odredba čl. 22. OKZ RH predviđa sankcioniranje one osobe koja isključivo s umišljajem pomogne u počinjenju djela.

Mimo, provjere teze o opt. Zoranu Kecmanu kao pomagaču pri počinjenju kaznenog djela protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH odlučna činjenica – radnja opt.

Zorana Kecmana - nasilnog istjerivanja civilnog nesrpskog stanovništva ostaje u razini vjerojatnosti, pa moguće čak i one visokog stupnja i ne može se i u takvoj situaciji smatrati utvrđenom.

Postoji četiri obilježja koja su zajednička svim kaznenim djelima i koja se moraju ispuniti da bi u konkretnom slučaju postojalo kazneno djelo: radnja (kao voljno ponašanje čovjeka), biće kaznenog djela, protupravnost i krivnja. S obzirom da nije dokazano, barem do stupnja potpune izvjesnosti, da bi opt. Zoran Kecman ostvario jedno od općih obilježja kaznenog djela, radnju koja bi ispunila biće kaznenog djela za koje se optužuje, ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. OKZ RH, ovaj je temeljem čl. 354. toč. 3. ZKP oslobođen od optužbe za isto.

Donesena je odluka temeljem čl. 123. st. 1. ZKP da troškovi kaznenog postupka iz čl. 119. st. 2. toč. 1. do 6. ZKP u odnosu na opt. Zorana Kecmana padaju na teret proračunskih sredstava.

U Osijeku, 29. studenog 2007. god.

Zapisničar
BARBARA LJULJ, v.r.

Predsjednik vijeća
KRUNOSLAV BARKIĆ, v.r.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove presude stranke i branitelj imaju pravo žalbe u roku od 15 dana, računajući od dana primitka ovjerenog prijepisa iste. Žalba se podnosi u 4 istovjetna primjerka ovom sudu, a o njoj odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu.

DNA:

1. ŽDO u Osijeku na br. KT-103/94.
2. opt. Vlastimir Denčić, Vukovar, Hrvatske nezavisnosti 74
3. opt. Zoran Kecman, Erdut, Oraški put 8
4. bran. Tomislav Filaković, odv. iz Osijeka
5. bran. mr. Dragutin Mijoč, odv. iz Osijeka

Za točnost otpravka – ovlaštenu službenik
MIRJANA DELALIĆ